

باسمه تعالی

فهرست تفصیلی درس جامعه شناسی روستایی به ارزش ۳ واحد (۲ واحد نظری و ۱ واحد عملی)

هدف درس: آشنایی با ویژگی ها و تعاریف روستا، تحولات جامعه روستایی در طول تاریخ به ویژه در ایران، تحولات اقتصادی- اجتماعی، و مبانی نظری موجود برای تحلیل و تبیین این تحولات در دانشجویان از یک سو و چگونگی تحقیق در حوزه جامعه روستایی و افزایش مهارت های نظری و عملی در آن ها می شود.

جلسه اول: مقدمه (موضوع و گستره قلمرو جامعه شناسی روستایی، وضعیت تحقیقات و انواع آن در جامعه روستایی و ... در ایران).

جلسه دوم: ده و ویژگی های آن (ملاک ها و ضوابط برای تمایز روستا از شهر، انواع تعاریف موجود از ده و نقد آن ها، ارائه تعریفی مناسب از ده و روستا، انواع اجتماعات روستایی در ایران، ریخت شناسی روستا در ایران).
جلسه سوم: عوامل مؤثر در تفرق و تجمع سکونت گاه های روستایی در ایران (نوع بهره برداری، نوع مالکیت، موقعیت جغرافیایی و نوع معیشت و ...).

جلسه چهارم: ساخت جمعیت روستایی و انواع حرکات آن (سهم جمعیت روستایی در سرشماری های قبل و بعد انقلاب از کل جمعیت کشور، حرکات زمانی جمعیت و ...)

جلسه پنجم: حرکات مکانی جمعیت روستایی (انواع مهاجرت های روستایی در جهان و ایران، تحولات جامعه روستایی در جهان و ایران و ...).

جلسه ششم: مهاجرت روستایی در ایران (دوره اول، دوره دوم و دوره سوم و ویژگی های آن ها).

جلسه هفتم: ادامه مباحث جلسه قبل در باب مهاجرت های روستایی و پیامد های آن

جلسه هشتم: خانواده روستایی در ایران (تعریف خانواده و مشخصات آن در جامعه روستایی ایران، نقش مردان و زنان در خانواده روستایی در جهان و ایران و ...).

جلسه نهم: انواع گروه های خانوادگی در جهان و ایران (زادرو گاه، ستاکی یا دودمانی، خانواده روستای و انواع آن در ایران، ویژگی های دموگرافیک خانواده روستایی در ایران و ...).

جلسه دهم: قشر بندی اجتماعی در روستاهای ایران (تعریف، انواع ملاک ها و ضوابط تعیین کننده سلسله مراتب قشر بندی در روستاها، تحول در ملاک ها بعد از اصلاحات ارضی در روستاها، انواع قشر های موجود در روستاها قبل و بعد از اصلاحات ارضی در روستاهای ایران و ...).

جلسه یازدهم: اشکال بهره برداری های کشاورزی در ایران (بهره برداری کشاورزی و خودکفایی، سرمایه داری ارضی و تولید برای بازار، بهره برداری ارضی و انواع آن در جامعه روستایی ایران و ...).

جلسه دوازدهم: بهره برداری کشاورزی در ایران بعد از اصلاحات ارضی (بهره برداری خانوادگی، شرکت های سهامی زراعی، واحد های کشت و صنعت، واحد های مکانیزه مبتنی بر سرمایه داری ارضی و ...).

جلسه سیزدهم: نظام بزرگ مالکی یا شبه فئودالی در ایران (بزرگ مالکی در دیدگاه صاحب نظران، تفاوت های نظام شبه فئودالی ایران با نظام فئودالی در غرب و ویژگی های هر کدام، خصوصیات طبقه زمیندار در نظام بزرگ مالکی در ایران و ...).

جلسه چهاردهم: تحول در نظام ارضی در جوامع روستایی ایران (اصلاحات ارضی یا تقسیم زمین، مشکلات اجرای سیاست اصلاحات ارضی، اهداف اصلاحات ارضی، اصلاحات ارضی و صنعتی کردن جامعه روستایی و ...).

جلسه پانزدهم: اثرات اصلاحات ارضی در جهان و ایران (ژاپن، آمریکای لاتین، مصر، ایران و ...).

جلسه شانزدهم: وضعیت جامعه روستایی ایران در حال حاضر.

شیوه نمره گذاری: حضور فعال و منظم در کلاس ۲ نمره، امتحان پایان ترم ۱۴ نمره و گزارش تحقیقی از یک روستا (مونوگرافی از یک روستا) ۴ نمره.

کتاب شناسی

جامعه شناسی روستایی (۱۳۶۶). منصور وثوقی. تهران: انتشارات کیهان.

مالک و زارع در ایران. (۱۳۴۵). آن. ک. س. لمبتون. ترجمه منوچهر امیر، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.

تحولات اجتماعی در روستاهای ایران. (۱۳۶۹). عبدالعلی لهسایی زاده، شیراز: انتشارات نوید.

نظریات مهاجرت. (۱۳۶۸). هبدالعلی لهسایی زاده، شیراز: انتشارات نوید.

جامعه شناسی کشاورزی. (۱۳۷۲). عبدالعلی لهسایی زاده، تهران: انتشارات اطلاعات.

جامعه شناسی کشاورزی ایران. (۱۳۸۷). عبدالعلی لهسایی زاده، تهران: انتشارات سمت.

جامعه شناسی توسعه روستایی. (۱۳۷۹). عبدالعلی لهسایی زاده، شیراز: انتشارات رز.

جامعه شناسی توسعه: کار عملی. (۱۳۸۳). عبد العلّی لهسایی زاده، تهران انتشارات دانشگاه پیام نور.

بنه. (۱۳۵۳). جواد صفی نژاد، تهران: انتشارات توس.

نظام های آبیاری سنتی در ایران. (۱۳۵۹). جواد صفی نژاد، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

مسائل ارضی و دهقانی در ایران. (۱۳۶۱). کتاب آگاه ، تهران: انتشارات آگاه.

مقدمه ای بر جامعه شناسی توسعه روستایی. (۱۳۹۱). مصطفی ازکیا، تهران: انتشارات اطلاعات.

جامعه شناسی توسعه و توسعه نیافتگی روستایی در ایران. (۱۳۸۸). مصطفی ازکیا، تهران: انتشارات اطلاعات.

جامعه شناسی توسعه. (۱۳۸۸). مصطفی ازکیا و غلامرضا غفاری، تهران: انتشارات کیهان.

توسعه روستایی با تاکید بر جامعه روستایی ایران. (۱۳۸۸). مصطفی ازکیا و غلامرضا غفاری، تهران: نشر نی.

توسعه پایدار روستایی. (۱۳۹۴). مصطفی ازکیا و علی ایمانی، تهران: انتشارات اطلاعات.

توسعه روستایی، اولویت بخشی به فقرای فقرای روستایی. (۱۳۸۷). رابرت چمبرز ترجمه مصطفی ازکیا، تهران انتشارات دانشگاه تهران.

مقالات

نقد برنامه های توسعه روستایی در ایران. (۱۳۹۵). مصطفی ازکیا و شکوه دیباجی فروشانی، فصلنامه مطالعات و

تحقیقات اجتماعی در ایران، دوره ۵، ش ۱، بهار ۱۳۹۵، صص ۱۲۵-۱۰۳.

جایگاه دین روستایی در جامعه شناسی روستایی: علل بی توجهی و پیامدهای آن. (۱۳۹۱). جبار رحمانی،

فصلنامه مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران، دوره اول، ش ۳، پاییز ، صص ۸۵-۱۰۵.

